

KAZIMIERZ GLUCHOWSKI

Z dziejów wychodźstwa i osadnictwa polskiego w Brazylii

SKIZ HISTORYCZNY

Osiadły tam 32 rodziny polskie, przede wszystkim z przerwaniem cesarza, mimo sprzeciwów zarządu...

Pierwszy początek, zawsze ciężki i trudny, został zrobiony. Osiadły już kolonizacja Parany przez Polaków pójście dużo gładziej.

KOLONIZACJA OKOLIC KURYTYBY, ABRANCHES, LAMENHA LINS, BARÃO DE TAUNAY — W INNYCH STANACH CICHU

Druga partia kolonistów Polaków, tym razem głównie z Parany Zachodnich, przybyła do Parany w 1873 roku. Zjawili się oni na statkach "Terpsychore" i "Gutenberg" w porcie São Francisco w Santa Catarinie. Było ich 64 rodzin, liczących 350 osób.

Pierwsze to pomysłowe próby w dziedzinie kolonizacji zainicjowały nie tylko władze stanowe i wybitniejszych obywateli, ale zachęcyli też inicjatywę prywatną. W roku 1874 powstała w Paranie Spółka Kolonizacyjna, Pereira, Alvez, Bendaszwski i Co, która otrzymała koncesję na grunta nadmorskie, postanowiła je skolonizować.

(c. d. n.)

ŚWIĘTA JADWIGA ŚLĄSKA

(Dokończenie ze str. 2)

Żak sama święta, urodzona w roku bliżej nieznanego, jest najmłodszą córką Bertolda z Andechs, margrabiego...

W jej bezgranicznej troskliwości o dobro i sprawiedliwość wzywano ją się męża na wojnę z drapieżnym Konradem...

W jej bezgranicznej troskliwości o dobro i sprawiedliwość wzywano ją się męża na wojnę z drapieżnym Konradem...

W jej bezgranicznej troskliwości o dobro i sprawiedliwość wzywano ją się męża na wojnę z drapieżnym Konradem...

W jej bezgranicznej troskliwości o dobro i sprawiedliwość wzywano ją się męża na wojnę z drapieżnym Konradem...

Rzeczy ciekawe i prawdziwe

ZWIERZĘTA JAKO BAROMETRY

Pasterze, rybacy i inni ludzie na co dzień stykający się z przyrodą i mający więcej czasu na jej obserwowanie dobrze wiedzą, że z zachowania zwierząt można wyciągnąć trafne wnioski dotyczące pogody.

I tak na przykład jaskółki i owady w czasie ładnej pogody szybują wysoko, a kiedy zbliża się deszcz zaczynają latać tuż nad ziemią. Wilgotne powietrze utrudnia im poruszanie się.

("Narodowiec")

W SZPONACH NAŁOGU

Badania socjologiczne przeprowadzone w RFN wykazują, że alkoholizm wśród mężczyzn to zjawisko spotykane we wszystkich warstwach społecznych.

MUSZTARDA

Henryk V angielski król, ten, którego "opisał" Szekspir, mawiał: "wojna bez ognia, to jak kielbasa bez musztardy."

Najsłynniejsza musztarda pochodzi z miasta francuskiego Dijon. Jest to musztarda — jak pisał sami Francuzi — "złota, sroga i szczypana".

W języku francuskim istnieje szereg wyrażeń gwarowych, przysłów związanych z musztardą. Np. mówi się: posyłać dzieci po musztardę, to znaczy pozbyć się ich na jakiś czas z domu.

Parę anegdot związanych z musztardą odnosi się do czasów jeszcze dawniejszych, niż wspomniane na początku czasy Henryka V.

Ala najlepsza musztarda to musztarda rosyjska. Jest robiona z gorczycy z małym dodatkiem octu, jasno-złota, szalenie mocna i aromatyczna.

283 MLN SAMOCHODÓW

Obliczenia statystyków pracujących w Organizacji Narodów Zjednoczonych wskazują, że obecnie po drogach całego świata jeździ co najmniej 283 mln samochodów osobowych.

WIADOMOŚCI SPORTOWE

Na stadionie Maracanãzinho w Rio de Janeiro odbywa się Mundialito Siatkówki męskiej, gromadząc kilkanaście dobrych zespołów z różnych państw.

Władze Kolumbii mają dać odpowiedź dopiero w listopadzie, czy zgodzą się na urządzenie pikarskich mistrzostw świata w 1986 roku.

Na liście najlepszych tenisistów — pierwsze miejsce zajmuje Jimmy Connors, przed Czechosłowakiem Ivanem Lendl.

Siatkarki Brazylii biorą udział w mistrzostwach siatkówki kobiecej, jakie rozgrywają się w Peru.

Decydujący mecz o Puchar Rio de Janeiro odbył się w ubiegły weekend między drużynami Flamengo i Vasco.

W Pucharze Ameryki zarejestrowano następujące wyniki: Peñarol — Grêmio 1x3. Z grupy tej Peñarol (mistrz Urugwaju) zapewnił sobie udział w dalszych eliminacjach.

Kierowca amerykański Formuły 1 Mario Andretti został skontraktowany przez ekipę Ferrari.

W polskiej ekstraklasie zanotowano następujące wyniki: Legia — Śląsk 1x0, Bałtyk — Gwardia 2x1, Ruch — Szombierki 1x0.

Polski jeździec Bogdan Kubiak na koniu "Gabon" wygrał konkursy sokołów w ramach rozgrywanych w Pradze zawodów CSIO.

W mitingu lekkoatletycznym im. Ivo van Damme w Brukseli dwa Palacy staneli oprócz Bogusława Mamińskiego na podium dla zwycięzców.

Na międzynarodowym mitingu lekkoatletycznym w Koblencji zawodnicy amerykańscy uzyskali dwa świetne wyniki: Foster przebiegł 110 m przez płotki w czasie 13,22 sek.

Paczki DO POLSKI ZLECENIA DO WYBORU PNIENIADZE ALBO PACZKI WOLNE OD CŁA! EKSPRESOWE PACZKI ZYWNOSTWOWE, dostarczane w przeciągu 1 - 2 tygodni.

PEKAO TRADING CORPORATION 225 PARK AVENUE SOUTH — NEW YORK, N. Y. 10003 TEL.: (212) 674-3003

J. Wendelin

Grzechy dzieciństwa

(NOWELA)

-POLONIA ZAGRANICZNA-

ARGENTYNA:

STOWARZYSZENIE B. SOWIECKICH WIĘZNIÓW I ZESLANCÓW POLITYCZNYCH

26 czerwca br. odbyło się w Domu Polskim roczne walne Zebranie członków Stowarzyszenia Byłych Sowieckich Więźniów i Zesłańców Politycznych. Wywiadała się między innymi ciekawa dyskusja nad sprawami organizacyjnymi. Zarządowi udzielono jego kadencję na jeden rok w niezmiennym składzie. Kol. Paff referował kwestię kolportażu książki Melchiora Wańkowiicza "Historia rodziny Korzeniowskich", wydana przez Stowarzyszenie w języku hiszpańskim, a także produkcję i sprzedaż znaczków i plaketek "Solidarności". Nadwyżka pieniężna, jaką przyniosła ta akcja została zdeponowana w banku i będzie użyta do dalszych czynności propagandowych. Jako reprezentantów do dalszych czynności propagandowych wybrał kol. kol. Aleksandra Południowicza i Szymona Jankielwicza, dowódcą kol. Wiktora Słoniewskiego. Zebranie odbyło się w atmosferze bardzo koleżeńskej.

BELGIA:

"AMBASADA SOLIDARNOSCI"

W przeddzień drugiej rocznicy utworzenia "Solidarności" otwarto przy Rue de la Loi w Brukseli "Ambasadę Solidarności" kierowaną przez najbliższego współdziałacza Lecha Wałęsę — fizyka Jerzego Milewskiego. Misja Milewskiego nie była emigracyjną organizacją zawieszoną, niezależnych da informowali Zachód o zajściach w Polsce i planach "Solidarności" oraz będą przekazywali podziemnej organizacji w Kraju informacje o wykazywanym przez Zachód zainteresowaniu ich pracą. Milewski będzie koordynował pracę wszelkich komitetów solidarnościowych, które powstały w okresie stanu wojennego w krajach zachodnich.

FRANCJA:

ZBIÓRKA PACZEK DO POLSKI

W obecnej, tragicznej sytuacji Narodu polskiego jest naszym obowiązkiem pomaganie mu w miarę naszych możliwości, nawet jeżeli istnieje pewne ryzyko, że nasza pomoc nie dońsie skutku.

Pomoc ta, to przede wszystkim wysyłka paczek do Polski. Jest oczywiście, iż w obecnych warunkach stanu wojennego, wagi — transportowców nie wszystkie paczki dotrą do adresat. Tak się stało w pierwszych dniach po zamachu stanu Jaruzelskiego... i tak stać się może ponownie.

Podając ogłoszenia o wysyłce paczek do Polski, staramy się w miarę możliwości uzyskać zapewnienia co do uczciwości transportowców. Żadnych jednak gwarancji co do losu paczek dawać nie możemy.

Istnieją w życiu sytuacje, w których trzeba umieć działać, nawet trochę na oślep. Zwłaszcza, gdy chodzi o pomoc najbliższym, lub Ojczyźnie.

"Narodowiec"

W. BRYTANIA:

DONIOSŁA INICJATYWA ŻOŁNIERZY 2 KORPUSU

W ramach programu obchodów w 1984 r. 40-lecia bitwy pod Monte Casino koledy z Kola B. Żołnierzy 2. Korpusu w Detroit (USA) wystąpił w pięknej inicjatywie zebrania przy Bibliotece Zakładów Naukowych w Orchard Lake (Michigan) księgozbioru oraz organizowania archiwum pism i dokumentów nawiązujących do działalności Armii Polskiej na Wschodzie i 2. Korpusu od utworzenia jej w Związku Sowieckim poprzez okres przebywania na Bliskim Wschodzie, jej szlak bojowy we Włoszech, aż do demobilizacji w Wielkiej Brytanii. Pragną oni włączyć do dnia działań muzealnych, zawierający eksponaty ilustrujące żołnierski marsz (nieestety "bez ostatniego rozdźwięku"), jak odznaczenia bojowe, odznaki dywizyjne i oddziałowe, umundurowanie, obrazy, fotografie i inne pamiątki wojenne.

Pomimo istnienia kilku poważnych bibliotek i muzeów polskich w Europie, o istnieniu których wszyscy wiemy, które popieramy, doskonała myśl członków Kola z Detroit zasługuje na uznanie i poparcie.

Stworzenie jeszcze jednej podobnej placówki w USA wydaje się od dawna potrzebne, a biorąc pod uwagę groźbę wybuchu nowoczesnej wojny — nawet konieczne.

Podając adresy dla uzyskania dalszych szczegółów dotyczących przeprowadzenia w Detroit akcji, dla zgłaszania depozytów i przekazywania środków finansowych: Bohdan Grodzki — przewodniczący Komitetu Księgozbioru (kapitan 4. Kresowego p.1.5.KDP) — 11082 Nottingham, Detroit, Mi. 48224, albo dyrektor Archiwów Zakładów Naukowych w Orchard Lake (z zaznaczeniem: Do Księgozbioru 2. Korpusu) Rev. Dr. Roman Nir, The Orchard Lake Schools, Orchard Lake, Mi. 48033, USA.

ARGENTYNA:

Z BERAZATEGUI

W sobotę dnia 21 sierpnia br. Tow. Polskie im. Gen. Władysława Sikorskiego urządziło obchód Święta Żołnierza Polskiego. Uroczystość rozpoczęto wprowadzeniem sztandarów i odpiewaniem hymnów narodowych. Mistrz ceremonii kol. Ed. Jurkoję podał program uroczystości.

W wygłoszeniu o kolokwiościowym przemówieniu p. Kiciński podkreślił, że wielkość tu z nas zebrań, to żołnierski 2-jej wojny światowej — walczący na wzór na swoich ojców i dziadków o Polskę prawdziwie niepodległą i sprawiedliwą. Na zakończenie wyraził nadzieję: "że w 600-letnią rocznicę zaistnienia obrazu M. B. Częstochowskiej na Jasnej Górze za Jej wstawianiem Narod nasz wyjdzie zwycięsko z obecnej ciężkiej opresji politycznej".

W części artystycznej wystąpił gościnie zespół wokalo-taneczny Tow. Polskiego z San Martin Marszen 2-go Korpusu, kol. Czeszczewik rozpoczął dobrze przemyślany i opracowany program. Po pięknej recytacji wiersza pt. "List żołnierza do matki" wykonanej przez zdolnego deklamatora Wiktora Makara pomylna pieśń "Czerwone maki na Monte Cassino..." Śpiewał kol. Czeszczewik, ale przy refrenie słychać było pomoc ex-weteranów tej pamiętnej bitwy. Rozległy się dźwięki muzyki... i w pięknych barwnych strojach narodowych pojawili się na scenie balesy. Najpierw w porwijającym krakowiaku, ognistym oberku, potem elegancki, salonowy mazur w wykonaniu Dory Szkludarek i Fernando Fijarczyka i popisowy numer

SOCIEDADE TÉCNICA DE ENGENHARIA Anhangá, Ltda.

Resp. Técnico: Eng. Civil
JULIUS ALBERTO JANKOSZ

Alameda D.ª Júlia da Costa, 387/395
Fone: (041) 223-6641

MÓWI SIĘ PO POLSKU!
CURITIBA — PARANA

H. KAMINSKI & CIA. LTDA.

JOIAS
RELÓGIOS
ÓTICA (ÓTICA MODERNA)

Joalheria
a PÉROLA

RUA XV — 430
TELEFONES: 223-4475 e 222-5116

CURITIBA

PARANA

... ISIAJ
... SKI JUBILEUSZ

... stała się w czasie
... z Górze — poświę
... ze wszystkie dzieje
... z jej Ojczyzny? A także
... go Obrazu jest moty
... niem i zawręć w
... Górze — udziałem pos
... różnych stron Pol
... tylko z Europy, ale

... stori tego Obrazu.
... zkich środków mogł
... która za tylko san
... lenia na pokolenie s
... odwołac do tajem
... winno pozostać —
... em — Narodu, który
... z tylu pokoleń swia
... — jedność siln
... jakie w nasze dzie
... ca Polaków, bijące pod
... geograficznej na ca
... ządają się powtarz
... ochowy".
... tkciem, a ponieważ ten
... wieku narastały w na
... rodem polskim pras
... że Pani z Jasnej
... nego z nich Krolow
... w poczuciu jego wis
... ngdy owo jasnostr
... e nade wszystko owe

... ziom i narodom. Po
... ając na pamięć różn
... rać za obecność Mak
... u.
... w którym Opatrz
... nam dziękczynienie p
... 1982 na nowo werał
... o zaprosić, aby była
... przez co kształtuje s
... any nie mniej głębi
... altuje nasze dzisiejs
... jące znamiona odnow
... ności, od zagrożen
... i historii.
... ubileusowego roku —
... nie z Wami wszystkim
... jące słowa owej Płak

... y, tę modlitwę, która
... mójce wraz z nią bog
... i Syna i Ducha Sw
... Jan Paweł II, Pap
... ODUJĄCYM
... wezwaniem Ojca Sw
... nie inicjatywę w w
... komunikat, w którym
... ter, że zamoczył mundur i podarł majtki, a ja b
... Smilomowi ze dwadzieścia złotych. Niech diab
... mówni bohaterstwo, za które inni muszą płacić!
... Prozacie poglądy ojca dużo mi sprawiły
... wrokości. Dziękowałem jednak Bogu, że się tylko
... Otąd widywałem się z Lonią nie tylko w pa
... ale i w pałacu. Jadłem tam parę razy obiady, co
... było mi dużo kłopotu, i prawie co dzień pod
... było maliny z cukrem i ze śmietaną.
... Często rozmawiałem ze starszymi paniami.
... Arhina dziwiła się memu czytaniu, które zawi
... zaniem z narubozami.
... ych ludzi i ich powo
... szybkiego i pewnego
... awde potrzeba, i
... e mówił o Trzecim
... em, gdzie pilnuje
... wazny.

BOUTIN

- ADUBOS LIQUIDOS ENVY
- ADUBOS COMPOSTOS
- ADUBOS SIMPLES
- PULVERIZADORES
- FUNGICIDAS
- INSETICIDAS
- HERBICIDAS

JOZEF GLENN

MAIOR
ESTOQUE E MELHOR
PREÇO DA PRACA
ATACADO E VAREJO

ADUBOS BOUTIN LTDA
Avenida 7 de Setembro, 2.064 — Fone: 224-1296
Caixa Postal 1130 — Teleg.: "PROAGRO"
80.000 — CURITIBA — PARANA

